מהדורה למורה – יחידה 3: טופוגרפיה, צורות נוף ותהליכים בכדור הארץ

- מטרה: להבין מהי טופוגרפיה ומהו גובה מעל פני הים · לקרוא קווי גובה ומפה פיזית בסיסית · לזהות צורות נוף עיקריות
- ⏱️ זמן מומלץ: 30 דקות
- מסלול: עולים · כיתות ה׳–ו׳
- הפעילות באתר: https://geografia-hey-vav.sites.tab.bot/u3.html

הנחיות להפעלה

- אפשר לעבוד בזוגות. בסיום – בדיקה משותפת בעזרת מפתח התשובות.
- הפעילות האינטראקטיבית המקבילה נמצאת באתר: https://geografia-hey-vav.sites.tab.bot/u3-play.html
- בגרסה זו: שפה פשוטה ומשפטים קצרים, ומילון קטן בתחילת הדף. מומלץ לעבור על המילון יחד לפני התרגול.

מפתח תשובות

חלק	#	תשובה
חלק א׳	1	ה – שטח גבוה ותלול
	2	ג – שטח נמוך בין הרים
	3	ב – שטח נמוך ושטוח
	4	ד – שטח גבוה ושטוח
	5	א – יבשה מוקפת מים מכל הצדדים
	6	ז – יבשה מוקפת מים משלושה צדדים
	7	ו – ים שנכנס לתוך היבשה
חלק ב׳	1	ד – בצד שבו הקווים צפופים (מערב)
	2	ג – 400 מטר
	3	א – 100 מטר
	4	ד – חום

חלק	#	תשובה
חלק ג׳	1	נכון
	2	לא נכון – הוא נוצר בעיקר מסחיפה.
	3	לא נכון – כמה סנטימטרים בשנה.
	4	נכון
	5	נכון
חלק ד׳	כוח פנימי (מבפנים)	התפרצות הר געש, רעידת אדמה, התנגשות לוחות, היווצרות רכס הרים מהתנגשות
	כוח חיצוני (מבחוץ)	רוח שמזיזה חול, נהר שחותר קניון, שורשי עץ שסודקים סלע, גלים ששוחקים מצוק
חלק ה׳	1	סלע גדול נסדק בגלל חום, קור ומים (בלייה)
	2	חתיכות קטנות נשברות מהסלע
	3	מי שיטפון סוחפים את החתיכות במורד הנחל (סחיפה)
	4	הזרם נחלש והחומר שוקע בשפך (השקעה)
חלק ו׳	1	ג – מערב (קווים צפופים)
	2	400
	3	במזרח – הקווים רחוקים, המדרון מתון.
חלק ז׳	1	בלייה – פירוק סלע (מים בסדקים, חום/קור); סחיפה – הובלת החומר (נחל, רוח).
	2	תשובה אישית; מונחים נכונים והסבר תהליך.
חלק ח׳	—	שלושת התהליכים בסדר נכון, תיאור יצירתי, משפטים שלמים

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

יחידה 3: טופוגרפיה, צורות נוף ותהליכים בכדור הארץ – דף תרגול

קראו כל משימה בעיון. אפשר להיעזר בדף השיעור באתר ובמילון.

מילון קטן – מילים חשובות

מילה		הסבר פשוט
טופוגרפיה		צורת פני השטח וגובהם
פני הים		גובה 0 – ממנו מודדים גובה
קווי גובה		קווים שמחברים נקודות באותו גובה
מפה פיזית		מפה שמראה גובה בצבעים
צורות נוף		הצורות של פני השטח
הר		שטח גבוה ותלול
עמק		שטח נמוך בין הרים
מישור		שטח נמוך ושטוח

חלק א׳ – התאמת מושגים

מתחו קו בין כל מושג להסבר המתאים לו.

#		אות	
1	הר	____	א. יבשה מוקפת מים מכל הצדדים
2	עמק	____	ב. שטח נמוך ושטוח
3	מישור	____	ג. שטח נמוך בין הרים
4	רמה	____	ד. שטח גבוה ושטוח
5	אי	____	ה. שטח גבוה ותלול
6	חצי אי	____	ו. ים שנכנס לתוך היבשה

#		אות	
7	מפרץ	____	ז. יבשה מוקפת מים משלושה צדדים

חלק ב׳ – שאלות בחירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. במפה שלמעלה: באיזה צד הגבעה תלולה יותר?

(א) אי אפשר לדעת (ב) שני הצדדים זהים (ג) בצד שבו הקווים רחוקים (מזרח) (ד) בצד שבו הקווים צפופים (מערב)

2. מה הגובה של הקו הפנימי ביותר (הפסגה)?

(א) 1,000 מטר (ב) 100 מטר (ג) 400 מטר (ד) 0 מטר

3. בכמה מטרים עולים בין קו גובה אחד לבא אחריו?

(א) 100 מטר (ב) 1 מטר (ג) 400 מטר (ד) 10 מטר

4. איזה צבע מסמן במפה פיזית שטח גבוה?

(א) כחול (ב) סגול (ג) ירוק כהה (ד) חום

חלק ג׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✓ ליד משפט נכון ו־✗ ליד משפט לא נכון. תקנו את המשפטים הלא נכונים.

#	משפט	נכון	לא נכון
1	ים המלח הוא המקום הנמוך ביותר על היבשה בעולם.	○	○
2	מכתש רמון נוצר מפגיעת מטאוריט.	○	○
3	הלוחות של קרום כדור הארץ זזים כמה מטרים ביום.	○	○
4	בלייה היא פירוק של סלעים.	○	○
5	דלתא נוצרת מהשקעה בשפך נהר.	○	○

חלק ד׳ – מיון

כתבו כל מילה בעמודה המתאימה.

שורשי עץ שסודקים סלע · **נהר שחותר קניון** · **היווצרות רכס הרים מהתנגשות** · **גלים ששוחקים מצוק** · **התנגשות לוחות** · **רוח שמזיזה חול** · **רעידת אדמה**

התפרצות הר געש

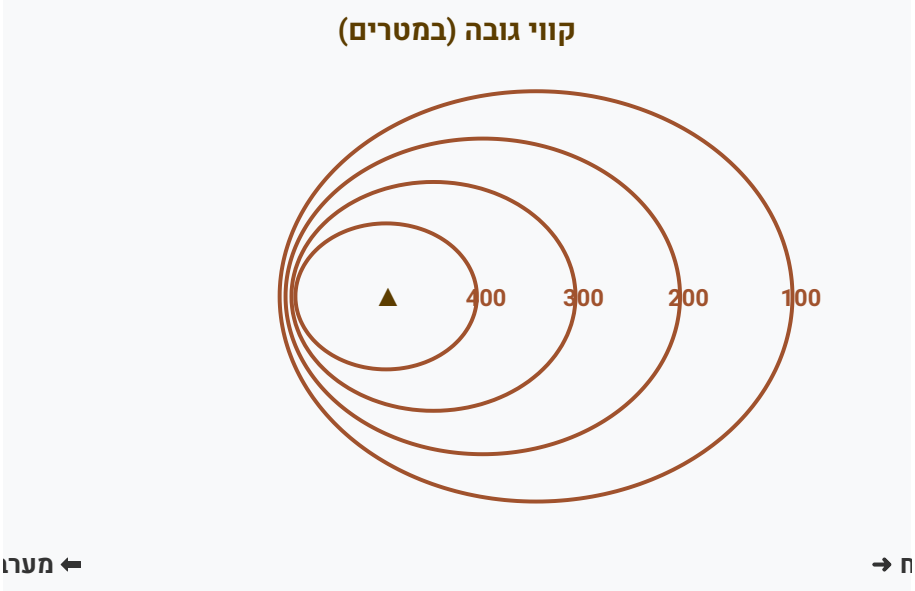
כוח פנימי (מבפנים)	כוח חיצוני (מבחוץ)

חלק ה' – סדר נכון

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון.

מספר	שלב
____	מי שיטפון סוחפים את החתיכות במורד הנחל (סחיפה)
____	הזרם נחלש והחומר שוקע בשפך (השקעה)
____	סלע גדול נסדק בגלל חום, קור ומים (בלייה)
____	חתיכות קטנות נשברות מהסלע

חלק ו' – קוראים קווי גובה

היעזרו באיור.

1. באיזה צד הגבעה תלולה יותר?

א) מזרח (קווים רחוקים) ב) אין הבדל ג) מערב (קווים צפופים)

2. גובה הפסגה הוא בערך ____ מטר.

3. באיזה צד תבחרו לטפס? הסבירו.

חלק ז' – חשיבה והסבר

ענו במשפטים שלמים.

1. הסבירו מה ההבדל בין בלייה לסחיפה ותנו דוגמה לכל אחד.

2. תארו צורת נוף אחת שראיתם בטיול ונסו להסביר איך היא נוצרה.

חלק ח' – משימת כתיבה

כתבו "יומן מסע" של גרגר חול: מאיפה התחיל (סלע בהר), מה קרה לו בדרך ואיפה הגיע לבסוף.
השתמשו במילים בלייה, סחיפה והשקעה.

כרטיס יציאה

מושג אחד שלמדתי:

דוגמה אחת מישראל:

איך הרגשתי? 😐 🙂 😀
